

Богашко О. Л.

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань

СУЧАСНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СВІТОВІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ ТА ЕКОНОМІЦІ

В умовах глобалізації та зростання конкуренції проблема якості освіти стала особливо актуальною. Адже виняткове місце у розвитку економіки займають професіонали, що володіють спеціальними знаннями, навичками та досвідом. На світовому ринку праці все більш затребуваними стають фахівці, які мають сучасну підготовку з менеджменту, маркетингу, фінансів, планування та прогнозування.

Помітна активізація виробництва у високотехнологічних секторах економіки всіх розвинених країн суттєво збільшила попит на фахівців технічного профілю, основу підготовки яких формують точні науки, перш за все – математика. Внаслідок цього з'явилася ще одна тенденція – формування попиту на ринку праці на інтелектуалів з математичною підготовкою, здатних ставити і практично вирішувати складні завдання з безліччю заздалегідь прорахованих цілей.

При еволюційному розвитку економіки, зміни на ринку праці теж відбуваються плавно: як правило, прогнозовані зміни в техніці і технології реалізуються протягом декількох років, і за цей період суспільна система встигає підготувати необхідних для обслуговування цих нововведень фахівців (загальновідома практика попереднього замовлення навчальним закладам різного типу на підготовку нових робітничих професій, інженерів, менеджерів). Однак нові виклики в економіці багатьох країн різко скоротили час підготовки затребуваних у великій кількості фахівців, що мають сучасну освіту.

Сферою наукового переосмислення і критичного аналізу став весь ланцюжок формування майбутнього фахівця – від загальноосвітньої школи до університету. Причиною трансформації суспільних поглядів на проблему стало розуміння особливої ролі технічних фахівців (інженерів) і фахівців інших категорій, які володіють методологією точного кількісного аналізу. Потреба в них різко збільшилася в виробничих компаніях, а також у фінансовому секторі і в державному управлінні.

У більшості європейських країн і в деяких країнах Азії (Японія, Індія, Китай, Сінгапур і ін.) шкільна система відрізняється особливим акцентом на вивченні природничо-наукових дисциплін, серед яких традиційно сильне місце займають точні науки. Країни, які мають явну перевагу в природничій підготовці молодого покоління громадян, набагато швидше і ефективніше реалізують нову тенденцію попиту на ринку праці, зможуть раніше інших зробити ривок в глобальному конкурентному суперництві. Іншим будуть необхідні надзвичайні зусилля і чималі фінансові витрати для того, щоб подолати відставання.

Дослідники проблем вищої школи та системи загальної освіти зазначають, що внаслідок неякісної підготовки школярів з математичного циклу багато з них, закінчуючи школу, вибирають переважно гуманітарні спеціальності в коледжах і університетах. В результаті за останні 20 років конкурси на ці спеціальності значно зросли, а попит на технічні та інші спеціальності ще більш істотно знизився.

Відзначається також, що величезної шкоди завдає американська політика outsourcing – винесення великими корпораціями своїх виробничих підприємств за кордон. В зв'язку з цим, в розвинутих країнах потреба в інженерно-технічному персоналі різко скоротилася, набори на інженерні спеціальності у ВНЗ відповідно зменшилися, мотивації до серйозної підготовки з точних наук у школярів зникли [1, с. 20].

Істеблішмент США почав розуміти, що в глобальному суперництві значно зміцнилися сили протистояння в особі провідних країн Західної

Європи, Японії, Китаю, які не прийняли американську політику outsourcing, зберегли цілісність своїх галузевих і науково виробничих комплексів та не мають таких серйозних проблем в загальноосвітній школі, а тому можуть направляти ресурси на подальше якісне поліпшення освітньої сфери.

Відтак, на світовому ринку праці позначилися тенденції досить значного зростання попиту на робочу силу, підготовленої для вирішення широкого кола інтелектуально набагато складніших завдань управління і відтворення науково-технологічних інновацій. Розвинені країни не в однаковій мірі виявилися готовими забезпечити цей попит своєчасною і якісною пропозицією, в зв'язку з чим в кожній ведеться робота з реформування та якісного вдосконалення систем підготовки національних кадрів. Дефіцит часу у вирішенні цих завдань змусить деякі з розвинених країн активізувати процеси науково-технічної імміграції [2].

Нові технології можуть позитивно впливати на економіку країн, незалежно від рівня їх розвитку, про що свідчить досвід Китаю, Індії, Бразилії, Ірландії, які за допомогою ефективно діючих систем освіти успішно знайшли свої сегменти в економіці, що дозволяють їм бути конкурентоспроможними на світовому ринку. З цих позицій успіх України у досягненні конкурентоспроможності залежить від її здатності якомога швидше адаптувати свій потенціал у сфері створення, використання та розповсюдження знань до потреб світової економіки.

Список літератури:

1. Антошкина Л. И. Новые тенденции на мировом рынке интеллектуального труда / Л. И. Антошкина // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – №4 (16). – С. 12 – 21
2. Bogashko, O. L. (2017). Formation of the human capital of nation in the conditions of anti-crisis development of economy. International Scientific Conference Anti-Crisis Management : State, Region, Enterprise : Conference Proceedings, Part II, November 17th, 2017. Le Mans, France : Baltija Publishing. – pp. 107 – 110.